

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi asevelvollisuuslain muuttamisesta tammikuussa 1998 annetun lain voimaantulosääntelyä siten, että nyt ehdotetun lain voimaantulon jälkeen kaikki asevelvolliset saatettaisiin niin sanotun uuden palvelusaikajärjestelmän

piiriin kuitenkin siten, ettei aikaisemmin 330 päiväksi määrättyä palvelusaikaa pidennettäisi 362 päiväksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Puolustusvoimien rakennemuutokseen liittyen varusmiesten palvelusaikoja koskevia asevelvollisuuslain säännöksiä muutettiin asevelvollisuuslain muuttamisesta 16 päivänä tammikuuta 1998 annetulla lailla (19/1998), joka tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 1998. Uusiksi palvelusajoiksi säädettiin 180, 270 ja 362 päivää. Palvelusaikamuutokseen liittyviä säännöksiä on sovellettu lain voimaantulosäännöksen mukaisesti vuoden 1998 toisesta saapumiserastä eli 6 päivästä heinäkuuta 1998 lukien. Siirtymävaiheessa sovelletaan rinnakkain kahta palvelusaikajärjestelmää.

Edellä mainitun voimaantulosäännöksen nojalla asevelvolliset, jotka ovat ehtineet aloittaa tai olisivat olleet velvollisia aloittamaan varusmiespalveluksensa ennen vuoden 1998 heinäkuun 6 päivää, palvelevat vanhan palvelusaikajärjestelmän mukaisesti 240, 285 tai 330 päivää riippumatta siitä, onko heidän palveluksensa ollut yhtäjaksoista tai välillä keskeytynyttä. Säännös on alun perin laadittu estämään mahdolliset perusteettomat lykkäyshakemukset lain voimaantulon ja uuden järjestelmän käynnistymisen välisessä siirtymävaiheessa.

Voimassa olevaa voimaantulosäännöstä noudattamalla noin 3 000 vanhan palvelusaikajärjestelmän mukaan palveluksensa aloit-

tanutta asevelvollista, joiden palvelus on keskeytynyt esimerkiksi opiskelun vuoksi tai terveydellisistä syistä, joutuu siten jatkamaan palvelustaan vanhan palvelusaikajärjestelmän mukaisesti. Osa palveluksen keskeyttäneistä on parhaillaan jatkamassa varusmiespalvelustaan, mutta pääosin palveluksen suorittaminen ajoittuu vuosille 1999-2001.

Asevelvollisuuslain muuttamista koskevas- ta hallituksen esityksestä (HE 184/1997 vp) antamaansa vastaukseen (EV 235/1997 vp) eduskunta sisällytti lausuman, jonka mukaan "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uusien palvelusaikojen toimivuutta ja antaa mahdollisten ongelmien ilmetessä tarvittavat korjausehdotukset eduskunnalle".

Puolustusvoimien taholta on nyttemmin kiinnitetty puolustusministeriön huomiota niihin hankaluuksiin, joita kahden järjestelmän ylläpidosta aiheutuisi palveluksen käytännön järjestelyille. Tarkoituksenmukaisena onkin pidetty, että mahdollisimman pian voidaan siirtyä yhtenäiseen palvelusaikajärjestelmään.

Eduskunnan lausumaa silmällä pitäen ja erilaisten palvelusaikojen käytännön järjestelystä aiheutuvien vaikeuksien vuoksi ehdotetaan siirtymäkaudesta luopumista ja siirtymistä yhteen palvelusaikajärjestelmään.

Lakiehdotuksen 1 §:n kumoamissäännös merkitsee, että ne asevelvolliset, jotka olisivat vielä velvollisia astumaan palvelukseen

vanhan järjestelmän mukaisesti, saatetaan uuden palvelusaikajärjestelmän piiriin.

Näin ollen lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentissa ehdotetaan selvyuden vuoksi säädettäväksi, että asevelvolliselle ennen ehdotetun lain voimaantuloa sotilaskäskyasiana määrätty vanhan palvelusaikajärjestelmän mukainen palvelusaika määrätään uuden palvelusaikajärjestelmän mukaiseksi, kuitenkin siten, että 330 päiväksi määrättyä palvelusaikaa ei pidennetä. Siten 240 päivän palvelusaika lyhentyisi 180 päivään ja 285 päivän palvelusaika 270 päivään. Niiden asevelvollisten, joiden palvelusajaksi on ennen lain voimaantuloa määrätty 330 päivää, palvelusaikaa ei muutettaisi.

Jos asianomaisen aikaisemman palvelusaikajärjestelmän mukaisesti palvelema aika ylittää hänelle uuden järjestelmän mukaisesti määräytyvän palvelusajan, niin varusmiespalvelus todetaan suoritetuksi ja asianomainen kotiutetaan.

2. Esityksen vaikutukset

Muutos merkitsee yksilötasolla valtaosalla asevelvollisista aikaisemmin määräytyneen palvelusajan lyhentymistä. Palvelusaikajärjestelmän edellä kuvattu muutos vähentää varusmiespäivien kokonaislukumäärää eikä esityksellä näin ollen ole merkittäviä ta-

loudellisia eikä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä puolustusministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto pääesikunnalta.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

5. Säättämisyjärjestys

Lakiehdotus liittyy asevelvollisuuslain muuttamisesta annettuun lakiin (19/1998), jota koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 37/1997 vp) perustuslakivaliokunta totesi, että lakiehdotus voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Sen perusteella, ja koska kenenkään aikaisemmin määrätty palvelusaika ei pidentyisi, hallitus katsoo, että myös nyt kyseessä oleva lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

asevelvollisuuslain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan asevelvollisuuslain muuttamisesta 16 päivänä tammikuuta 1998 annetun lain (19/1998) voimaantulosäännöksen 2 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen 1 §:ssä mainitun lain voimaantuloa

voimassa olleen asevelvollisuuslain (452/1950) 5 §:n mukaisesti määrätty palvelusaika määrätään tämän lain voimaan tultua noudattaen asevelvollisuuslain 5 §:ää sellaisena kuin se on 1 §:ssä mainitussa laissa, kuitenkin siten, että 330 päiväksi määrättyä palvelusaikaa ei pidennetä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Puolustusministeri *Anneli Taina*

